

הסדרת יחסי השלטון המקומי ותאגידי המים והביוב

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י מ ,

בשל החשיבות העליונה שרואה המדינה בקיומם של תאגידי מים וביוב ולנוכח המלצות הצוות לבחינת ההתאמות הנדרשות ביחסי השלטון המקומי ותאגידי המים, אשר מונה על ידי ראש הממשלה ביום 2 בינואר 2011, ובהמשך להתחייבות מרכז השלטון המקומי להקמת תאגידי מים וביוב על ידי רשויות מקומיות שטרם הקימו תאגיד בהתאם להוראות חוק תאגידי מים וביוב התשס"א-2001 (להלן: "חוק תאגידי מים וביוב"):

1. להנחות את כל הגורמים הרלוונטיים כי לא יוטלו סנקציות מינהליות, שלא מכוח חוק, על רשויות מקומיות אשר טרם הקימו תאגיד מים וביוב בהתאם להוראות חוק תאגידי מים וביוב, אם תצטרף הרשות המקומית לתאגיד קיים בתוך 6 חודשים, או לחלופין, תקים תוך 6 חודשים תאגיד מים וביוב עצמאי אם בתחומה או בתחומן הכולל של מספר רשויות, 50,000 תושבים לפחות וניתן לה אישור הממונה או אם אישר הממונה על תאגידי מים וביוב כי התקיימו בעניינה כל התנאים הבאים:

א. היחס שבין ערך נכסי תשתיות המים בשטחי הרשות המקומית לבין ערך רכישת תשתיות אלה כחדשות (ערך הכינון) לא יפחת מ- 45%.

ב. היחס שבין ערך נכסי תשתיות הביוב של הרשות המקומית, לבין ערך רכישת תשתיות אלה כחדשות (ערך הכינון) לא יפחת מ- 40% לפחות.

ג. פחת גביית המים העדכני ביותר, כפי שדווח למשרד הפנים ואושר על ידי הגורמים המוסמכים בו, נמוך מ- 7.5%.

ד. פחת המים לא יעלה על 9%.

ה. הנתונים הבלעדיים הקובעים לעניין סעיף זה הם כדלקמן:

(1) לעניין פסקאות (א) עד (ב) - הנתונים המצויים בידי הממונה על התאגידיים ברשות המים, המבוססים על סקר הנכסים העדכני ביותר אשר נערך בשנים 2007-2009, אשר אושר על ידו.

(2) לעניין פסקה (ג) - ממוצע הנתונים שדווחו על ידי הרשויות המקומיות למשרד הפנים, ואושרו על ידו בשנים 2008-2009.

3) לעניין פסקה (ד) - הנתונים שיאושרו ידי רשות המים, בהתבסס על התחשיב והתנאים המפורטים בנספח א' המצורף להצעה להחלטה זו.

2. רשויות מקומיות אשר הקימו תאגיד עצמאי בהתאם לסעיף 1 להחלטה זו, תהיינה רשאיות לנהל את משק המים באמצעות תאגיד עצמאי כל עוד הן עומדות בכל התנאים המפורטים בסעיף 1. להנחות את הממונה על תאגידי מים וביוב לבחון, מעת לעת, את עמידת התאגיד בתנאים האמורים, ולהורות על הצטרפות לתאגיד קיים, במידת הצורך.

3. להטיל על שר האוצר לבצע את הפעולות הנדרשות לצורך הפצת תזכיר לתיקון פקודת מס הכנסה או להתקנת צו מכוח הפקודה, כך שמש הדיבידנד המוטל על רשות מקומית שבבעלותה המלאה תאגיד מים וביוב או מספר רשויות מקומיות אשר בבעלותן המלאה תאגיד מים וביוב (להלן - רשות מקומית), בגין משיכת דיבידנד מאותו התאגיד, המס בשל תשלומי ריבית על הלוואות בעלים שנתנה רשות מקומית לתאגיד מים וביוב שבבעלותה, המוטל על הרשות המקומית, ומס החברות המוטל על תאגידי מים וביוב אשר בבעלות מלאה של רשות מקומית, יבוטלו במסגרת הוראת שעה למשך חמש שנים, וזאת החל מחודש ינואר 2011, וכל עוד התאגיד מוחזק בשליטה מלאה של רשות מקומית.

4. להטיל על משרד התשתיות הלאומיות להפיץ, בתיאום עם משרד הפנים ומשרד האוצר, עד ליום 1 בפברואר 2012, תזכיר לתיקון חוק תאגידי מים וביוב, בהתאם לעקרונות הבאים:

א. ראש רשות מקומית יוכל לכהן כדירקטור וכיושב ראש דירקטוריון תאגיד מים וביוב שבבעלותה, ונושאי משרה בכירים ברשות המקומית, למעט מבקר פנים ויועץ משפטי, יוכלו לכהן כדירקטורים בתאגיד האמור, והכול בכפוף לעמידה בהוראות סעיף 60 לחוק תאגידי מים וביוב, ולהתקיימות התנאים הבאים:

(1) מספר הדירקטורים החיצוניים בדירקטוריון תאגיד מים וביוב לא יפחת מרוב חברי הדירקטוריון חסר אחד, ובכל מקרה לא פחות משלושה.

(2) ישיבות דירקטוריון העוסקות בנושאים בהם יושב ראש הדירקטוריון מנוע מלהשתתף עקב ניגוד עניינים, ינוהלו על ידי דירקטור חיצוני.

(3) החלטות דירקטוריון הנוגעות לאישור עסקאות שבין הרשות המקומית לבין התאגיד או עסקה שלרשות המקומית עניין מיוחד בביצועה תתקבלנה רק באישור רוב הדירקטורים החיצוניים הנוכחים בישיבת הדירקטוריון, ובלבד שבדיון נוכח לפחות דירקטור חיצוני אחד.

ב. תאגיד מים וביוב יהיה רשאי להשתמש במכרזי המסגרת המפורסמים על ידי החברה למשק וכלכלה של השלטון המקומי

בע"מ, בכפוף לכללים שיפרסם הממונה על התאגידים.

ג. תאגיד מים וביוב ורשות מקומית יהיו רשאים לפרסם מכרזים משותפים, בכפוף לכללים שיפרסם הממונה על התאגידים.

ד. השאלת עובדים מקצועיים במחלקת המים של רשות מקומית לתאגיד מים וביוב שבבעלותה, אשר הושאלו לתאגיד במועד מעבר משק המים מהרשות המקומית לתאגיד, ואשר לא שבו אל הרשות, תוארך לתקופה של עד 10 שנים מיום הקמת התאגיד עם אפשרות להארכת התקופה שלא תעלה על 10 שנים נוספות.

ה. תאגיד מים וביוב יוכל לשכור את שירותיו של יועץ חיצוני שעמו התקשרה רשות מקומית שהתאגיד בבעלותה, בנושאים מנהלתיים אשר אינם נוגעים להתנויית מדיניות או פעילות התאגיד או הרשות, במסגרת התקשרויות נפרדות ובכפוף לחתימת היועץ על הסדר ניגוד עניינים.

ו. תאגיד מים וביוב יהיה רשאי לשכור את נכסי הרשות המקומית שהוא בבעלותה בהתאם לכללים שיקבעו על ידי הממונה על התאגידים, ובכפוף לאישורו, וזאת לאחר שהממונה מצא כי שימוש כאמור אינו פוגע באיכות השירות המסופק על ידי התאגיד והוא ניתן בתמורה למחיר שווי הוגן.

5. להטיל על הממונה על תאגירי מים וביוב לקבוע כללים אשר יאפשרו לתאגיד מים וביוב אשר בבעלות רשות מקומית להשתמש במנגנון הגביה של הרשות המקומית, בהתאם להוראות הדין הנוגעות לעניין, ובכפוף לתנאים הבאים:

א. הרשות המקומית תגבה מהצרכנים את החיובים השוטפים כעבור צריכת מים וביוב של צרכני התאגיד ותעבירם ישירות לחשבון הבנק של התאגיד. סך התשלום המועבר אל התאגיד לא יפתח ממכפלת סך החיובים השוטפים שהונפקו על ידי התאגיד באחוז הגביה הנורמטיבי כפי שמוכר בכללי תעריפי המים. התאגיד ישלם לרשות עמלת גבייה כפי שתקבע בהתאם לאחוזי עמלת הגביה המקובלים, באישור הממונה על התאגידים, ובכפוף לכללים שיקבע.

ב. ממונה גביה ופקיד גביה מונו מבין עובדי התאגיד.

6. להורות לממונה על התקציבים במשרד האוצר להקים צוות יישום ההמלצות (להלן - צוות היישום) - בראשותו או בראשות נציג מטעמו. בצוות יהיו חברים הממונה על התאגידים או נציגו, נציג נוסף מרשות המים, נציג משרד הפנים, נציג מרכז השלטון המקומי ונציג פורום ה-15. הצוות יתכנס אחת לחודשיים למשך שנה, וכן לאחר מכן ככל שיידרש, כדי לוודא את יישום החלטה זו, במועדים הקבועים. צוות היישום יבחן, בין היתר, את נושא התאגוד האזורי ואת נושא הקמת מוקד עירוני משותף לתאגיד ולרשות המקומית.

דברי הסבר

רקע כללי

במסגרת סעיף 6א לחוק תאגידי מים וביוב, תשס"א-2001 (להלן – החוק), נאסר על רשות מקומית להפעיל בעצמה את משק המים והביוב העירוני בתום 6 שנים מיום תחילתו של החוק, היינו החל מיום 30 ביולי 2007. נכון להיום קיימים 52 תאגידי מים וביוב הפועלים ב-126 רשויות מקומיות, מתוך 185 רשויות החייבות בתאגוד. תאגידי המים והביוב משרתים כ-5.4 מיליון תושבים. על אף הוראות החוק, המחייבות הקמת תאגיד מים וביוב, 59 רשויות מקומיות טרם הקימו תאגיד מים וביוב. לאור מחאתם החריפה של נציגי מרכז השלטון המקומי ובקשתם לביטול הרפורמה בתאגידי המים והביוב, כינס ראש הממשלה דיון דחוף בנושא ביום 2 בינואר 2011. בעקבות הדיון החליט ראש הממשלה על הקמת צוות בדיקה בראשותו של הממונה על התקציבים, ד"ר אודי ניסן, שימליץ תוך 45 ימים על ההתאמות הנדרשות ביחסי השלטון המקומי ותאגידי המים. צוות הבדיקה, כלל שלושה נציגי השלטון המקומי, נציג משרד הפנים ונציג רשות המים. הצוות התכנס מספר פעמים וביום 27 ביולי 2011 נחתמו המלצות הצוות. ביום 2 באוגוסט 2011 הגישה רשות המים דעת מיעוט למנכ"ל משרד ראש הממשלה ולממונה על התקציבים. דעת המיעוט של רשות המים מצורפת כנספח להצעת ההחלטה ומסומנת כנספח ב'.

להלן יפורטו העקרונות והרציונאלים אשר עמדו בבסיס ההמלצות כפי שפורטו לעיל:

הקמת תאגיד מים וביוב:

ס' 6 לחוק מסמין את מועצת רשות המים להורות לרשות מקומית, אשר טרם הקימה תאגיד מים וביוב להקים תאגיד מים, עצמאי או איזורי, לפי שיקול דעתה, ובאפשרות הממונה על תאגידי מים וביוב (להלן – הממונה) להורות לה להצטרף לתאגיד מים וביוב קיים. על מנת לאפשר לרשויות מקומיות אשר מנהלות, נכון להיום, את משק המים באופן יעיל, להמשיך ולנהלו, מוצע לאפשר לרשויות מקומיות, העונות על מספר תנאים המעידים על ניהול משק המים באופן יעיל ואחראי, להקים, בתוך 6 חודשים, תאגיד מים וביוב עצמאי. רשויות כאמור לא תחויבנה להצטרף לתאגיד מים וביוב קיים, כל עוד הן תמשכנה לנהל את משק המים ביעילות ובאחריות. רשות מקומית אשר, נכון להיום, אינה עונה על התנאים המפורטים במסמך ההמלצות, תצטרף תוך 6 חודשים לתאגיד מים וביוב קיים. במהלך תקופה זו המדינה לא תנקוט סנקציות מינהליות כנגד תאגיד כאמור, שאינן לפי חוק.

מיסוי לגבי תאגיד מים וביוב:

על מנת לתמרץ את הרשויות המקומיות לנהל את משק המים באמצעות התאגיד ביעילות מירבית, מוצע לבצע תיקוני חקיקה כך שיבוטל המס על משיכת דייוידנד, מס חברות ומס על ריבית על הלוואות בעלים, במסגרת הוראת שעה, למשך 5 שנים.

דירקטוריון:

בשל התחשבות בעמדת השלטון המקומי לפיה יש לאפשר לנושאי משרה בכירים ברשות המקומית להיות חברי דירקטוריון בתאגיד המים והביוב, ומאחר שממילא החלטות תאגיד מים וביוב מפוקחות על ידי הממונה, ובמקרים מסוימים, אף נדרש להן אישור הממונה, הוחלט כי נושאי משרה ברשות המקומית, ובכלל זה ראש הרשות, יוכלו לכהן כדירקטורים בדירקטוריון התאגיד בכפוף לחתימה על הסדר ניגוד עניינים. כהונת נושאי המשרות כדירקטורים בתאגיד מותנית בהתקיימות תנאים נוספים, אשר עניינם צמצום החשש לניגוד עניינים, וזאת, בין השאר, באמצעות הגדלת מספר הדירקטורים החיצוניים בדירקטוריון התאגיד וקביעה כי ישיבות דירקטוריון העוסקות בנושאים בהם יושב ראש הדירקטוריון מנוע מלהשתתף עקב ניגוד עניינים, ינוהלו על ידי דירקטור חיצוני.

ממשקים:

רשויות מקומיות ותאגידי מים וביוב מתקשרים באופן יום יומי בעסקאות רבות לרכישת שירותים ומוצרים, אשר הינן דומות במהותן. לאור האמור, ובמטרה לאפשר לתאגידי מים וביוב לחסוך בעלויות התקשרות, וליהנות מיתרונות לגודל, מוצע לאפשר לתאגידי מים וביוב להצטרף למכרזי הרשות המקומית לרכישת מוצרים ושירותים, אשר אינם נוגעים להתוויית מדיניות וניהול התאגיד, וכן להשתמש בנכסי הרשות ובמנגנון גביית החובות שלה, והכל בכפוף לאישור הממונה. אישור הממונה יבטיח כי ההתקשרות עם הרשות המקומית תעלה בקנה אחד עם טובתו של הצרכן, ותיעשה בתנאי שוק.

צוות יישום ההמלצות:

על מנת להבטיח את יישום ההמלצות, ככל שתקבלנה, במסגרת לוחות הזמנים שהוקצבו ליישומן, מוצע להקים צוות ליישום ההמלצות אשר יפקח על יישומן בפועל.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

אין השפעה על מצב כוח האדם בתקציב המדינה

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

עמדת שר התשתיות תועבר בנפרד.

שר הפנים תומך עקרונית בהצעה אך מבקש להוסיף להחלטה את עמדתו ביחס להשבת הלוואת הבעלים לרשות המקומית, עניין אשר לא נקבע במסגרת המלצות הוועדה.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 2447 מיום 15 באוגוסט 2004 החלטת ממשלה מס' 464 מיום 12 בספטמבר 2006 והחלטת ממשלה מס' 2020 מיום 15 ביולי 2010.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות הדעת מצורפת להצעה זו.

מוגש על ידי שר האוצר

ה' בחשון התשע"ב

02 בנובמבר 2011

נספח א'

רשות מקומית אשר תבקש להקים תאגיד עצמאי ותעמוד בשלושת הקריטריונים הראשוניים כפי שפורטו בגוף המסמך (סעיפים 1א, 1ב ו-1ג), תתבקש להציג בפני נציגי רשות המים את כל החיובים והשעונים אשר לפיהם חושבה הצריכה בפועל (הפרטית והציבורית).

פחת המים (P) ייקבע לפי הנוסחה הבאה: $M - (W+G+S)$ כאשר:

M – סך הרכישה מחברת מקורות או מכל ספק אחר וסך הפקת עצמית.

W – סך המים שהרשות המקומית סיפקה שעברו דרך השעונים לצרכנים לשנת 2010 ללא גינון ציבורי וחקלאות.

G – סך הצריכה הנמדדת לצורך גינון ציבורי.

S – סך הצריכה הציבורית הנמדדת במוסדות המנוהלים על ידי הרשות המקומית מעבר לגינון ציבורי (מוסדות חינוך, מקוואות ועוד).

לצורך אמידת פחת המים על הרשות יהיה להציג את סך התשלומים למקורות ולספקים אחרים, סך ההפקה העצמית, סך החיובים לצריכה פרטית ואת סך החיובים לצריכה הציבורית. באשר לצריכה הציבורית, יהיה על הרשות להציג את השעונים בכל המוסדות הציבוריים ובכל שטחי הגינון לפיהם חושבו החיובים. היה ויתברר כי חסרים שעונים בחלק מהמוסדות או שטחי הגינון תוכל הרשות לבחור באחת משתי האפשרויות הבאות:

1. להתקין תוך 14 ימים שעונים בכל המוסדות ושטחי הגינון אשר לא מחוברים לשעונים ולבחון במשך חודש ימים מייצג (שאינו בו ימי חופשה או חגים) את הצריכה הנמדדת בשעונים הללו. לאחר מכן, ניתן יהיה להכניס את הכמות הנמדדת לתוך הצריכה.

2. להחליט כי הכמות הנצרכת במוסדות הציבור ושטחי הגינון אשר לא מחוברים לשעונים לא תספר לצורך מדידת הכמות הנצרכת ותכנס לתוך הפחת.

לאחר שנציגי רשות המים יערכו, בתיאום עם הרשות, את חבדיקות הנדרשות יקבע פחת המים בפועל באותה הרשות. היה ופחת המים שייקבע נמוך מ-9%, תוכל הרשות המקומית להקים תאגיד עצמאי.

ה' בחשון התשע"ב
2 בנובמבר 2011
ימ. 2011-32172

לכבוד
מזכירות הממשלה

הגדרה: חוות דעת משפטית בעניין הסדרת יחסי השלטון המקומי ותאגידי מים וביו

נושא הצעת ההחלטה על היבטיה המשפטיים:

בעקבות מחלוקות שנתגלעו בין המרכז לשלטון מקומי לבין משרד האוצר ורשות המים, מינה ראש הממשלה ביום 2 בינואר 2011 צוות בדיקה בראשות הממונה על התקציבים, אשר ימליץ על ההתאמות הנדרשות ביחסי השלטון המקומי ותאגידי המים והביו, ועל תיקוני החקיקה הנדרשים ליישום התאמות אלו.

ביום 27 ביולי 2011 גובשו המלצות צוות הבדיקה על דעת רוב החברים בו. רשות המים אשר לא הצטרפה להמלצות, הגישה עמדת מיעוט.

בהתאם להמלצות הצוות, אשר גובשו להצעת המחליטים המצורפת, מוצע כי המדינה תימנע מלהטיל סנקציות מינהליות, שאינן מכוח חוק, על רשויות מקומיות אשר טרם הקימו תאגיד מים וביו במהלך ששת החודשים שמיום קבלת ההחלטה, וזאת אם עד לתום הקופה יקימו רשויות מקומיות אלו תאגיד במתווה המפורט בהצעה. עוד מוצע לבצע מספר תיקוני חקיקה, אשר עיקריהם, כמפורט להלן:

1. תיקון ההוראות הקבועות בפקודת מס הכנסה או הוצאת צו מכוחה, כך שהמס על משיכת דיורידנד, מס החברות והמס על ריבית על הלוואות בעלים, יבוטלו במסגרת הוראת שעה, למשך 5 שנים החל מחודש ינואר 2011, וכל עוד התאגיד מוחזק בשליטה מלאה של רשות מקומית או מספר רשויות מקומיות.
2. תיקון חוק תאגידי מים וביו התשס"א-2001 (להלן: "חוק תאגידי מים וביו"), כמפורט להלן:

- א. התנאים שבהם ראש רשות מקומית יוכל לכהן כדירקטור וכיושב ראש דירקטוריון תאגיד מים וביו שבבעלותה, ושנושאי משרה בכירים ברשות המקומית, למעט מבקר פנים ויועץ משפטי, יוכלו לכהן כדירקטורים בתאגיד.
- ב. תנאים שבהתקיימם יכול תאגיד מים וביו להצטרף למכרזים שיפורסמו על ידי

הרשות המקומית שהתאגיד בבעלותה.

ג. הארכת התקופה להשאלת עובדי מחלקת המים של רשות מקומית לתאגיד מים וכיוב שבבעלותה.

ד. תנאים שבהם יוכל תאגיד מים וכיוב לבצע עסקאות עם רשות מקומית שהוא בבעלותה, לרבות שימוש במנגנון הגביה של הרשות המקומית.

יצוין כי השר הממונה על ביצוע חוק תאגידי מים וכיוב הוא שר החשתיות הלאומיות. בהתאם לסעיף 50 לתקנון לעבודת הממשלה אם לא הסכימו השר הממונה והשר היוזם חיקוני חקיקה על התיקונים שיוזם, רשאי השר היוזם להציע את הצעתו לסדר היום של הממשלה או של ועדת השרים הרלוונטית, לדיון עקרוני. עם זאת, אם הסכימו שני השרים על עקרונות החוק המוצע, יופץ תזכיר החוק לאישור.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

במסגרת סעיף 6א לחוק תאגידי מים וכיוב נאסר על רשות מקומית להפעיל בעצמה את משק המים והכיוב העירוני בתום 6 שנים מיום תחילתו של החוק, היינו החל מיום 30.7.2007. על אף האמור לעיל, 59 רשויות מקומיות טרם הקימו תאגיד מים וכיוב. אין במוצע כדי לגרוע מהוראות החוק לעניין הקמת תאגיד מים וכיוב. עם זאת, מוצע לקבוע כי לא יופעלו סנקציות מנהליות על רשות מקומית שטרם הקימה תאגיד כמפורט בחוק, לתקופה של 6 חודשים ממועד קבלת ההחלטה, וזאת בהתאם להתחייבות השלטון המקומי להקים תאגיד במתווה המפורט בהצעה, עד לתום התקופה האמורה.

יצוין כי התנאים שבהם יוכל נושא משרה ברשות מקומית, ובכלל זה ראש הרשות, לכהן כדירקטור או יושב ראש דירקטוריון בתאגיד שבבעלותה, כפופים להוראות סעיף 60 לחוק תאגידי מים וכיוב, ובכלל זה לתנאי הכשירות הכלליים לכהונה כדירקטור וחתימה על הסדר ניגוד עניינים. עם זאת, מוצע כי לא תוגבל כהונה של נושא משרה ברשות מקומית, למעט מבקר פנים ויועץ משפטי, כדירקטור בתאגיד אשר בבעלותה, באופן קטגורי, רק בשל כהונתו כנושא משרה בה, וזאת בהתאם להוראות סעיף 60(ב) לחוק תאגידי מים וכיוב.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת אליהם:

היועצת המשפטית למשרד התשתיות העירה לאופן ניסוח סעיף 4 להצעת ההחלטה.

עמדת היועץ המשפטי למשרד הפנים היא כי מבלי לגרוע מטענות משרד הפנים, ובקשר להצעת ההחלטה, אין מניעה משפטית לקבל את ההחלטה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד אשר השר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לקבל את ההחלטה.

בכבוד רב,

יואל בריס, צ"ד

ב' אב תשע"א
02 אוגוסט 2011

לכבוד:

מר אייל גבאי
מנכ"ל משרד ראש הממשלה
משרד ראש הממשלה

ד"ר אודי ניסן
הממונה על התקציבים
משרד האוצר

שלום רב,

הנדון: המלצות הצוות המשותף לבחינת ההתאמות הנדרשות ביחסי השלטון המקומי ותאגידי המים – עמדת רשות המים

קיבלנו לידינו את נוסח המלצות הצוות שבנדון כפי שנחתמו על ידי הממונה על התקציבים ונציגי מרכז השלטון המקומי.

לצערנו, ההמלצות מתעלמות מעיקרי עמדותינו אותן העלינו הן בתכתובות והן בדיוני הצוות, ולפיכך אין לנו אלא להתנגד לאותן המלצות ונבקש לצרף אליהן את עמדתנו זו כדעת מיעוט.

כל תכליתנו של הצוות המשותף, כפי שמעיד סיכום הדיון מיום 2.1.2011 שהביא להקמתו, היתה היענות לדרישת השלטון המקומי אשר ביקש להסיר את "החומה הסינית" שקבע חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001 (להלן – החוק) בין תאגידי מים וביוב לבין הרשויות המקומיות, בעליהן. לדעתנו, הפרדה כאמור הינה נחוצה לצורך יישום המטרות שביסוד החוק ומתבקשת לפי עקרונות ממשל תאגידי.

אנו שבים ומדגישים כי העיקרון של התאגוד האזורי, ובכלל זה – צירוף כל הרשויות המקומיות שטרם התאגדו לתאגידים קיימים וכן צמצום מספרם של התאגידים הקיימים באופן משמעותי (היעד 10-15 תאגידים), הינו עיקרון היסוד בכל שיח בנושא תאגידי המים והביוב.

לטעמנו, קיומם של התאגידים במתכונת הקיימת היום, הגם ששיפר את ניהול משק המים והביוב העירוני, הינו מצב ביניים, שאינו אופטימאלי בהיבט של ניהול יעיל, כלכלי וחיסכוני של משק המים והביוב העירוני, תוך מיצוי יתרונות לגודל. על כך נוסיף כי מספרם הרב של התאגידים אינו מאפשר קיום יכולת פיקוח אפקטיבית של רשות המים על התאגידים באופן שיש בו כדי להבטיח את יעדי החוק.

לאור האמור, אנו ברשות המים, סברנו עם הקמתו של הצוות, וכך אנו סבורים גם כיום, כי ככל שיש אילוץ להעמקת מעורבות הרשויות המקומיות בניהול התאגידים ולמתן הקלות לרשויות (ובכלל זה, ביטול המיסוי על דיבידנדים וקביעת תעריפים נמוכים לשימוש ציבורי-עירוני), הרי שניתן להצדיק זאת תחת שני התנאים הבאים:

האחד – ייקבע מתווה מוסכם שיוביל תוך מועד נקוב לתאגוד אזורי ולצמצום משמעותי של מס' התאגידים, כך שבמסגרת התאגיד האזורי – הרב רשותי, יכולת ההשפעה של כל רשות מקומית המהווה בעלים חלקי על התאגיד תקטן ממילא ויהיה ייצוג מאוזן של צרכי כלל התושבים.

והשני – הממשקים בין הרשויות המקומיות לבין התאגידים והיחסים ביניהם ייקבעו באופן מאוזן ושקול תוך הבטחת הפעילות התקינה של משק המיס והביוב המתבצעת על ידי התאגידים באופן שלא תיפגע יכולתם לנהל באופן יעיל את משק המיס והביוב העירוני - שזהו למעשה היסוד העיקרי לשמו נחקק חוק תאגידי המיס והביוב.

שני התנאים הנ"ל לא מתקיימים בהמלצות הצוות: נעדרת בהן המלצה מעשית ומחייבת לגבי צמצום משמעותי של מס' התאגידים הקיים, ומנגד נכללת בהן המלצה המאפשרת למעשה הקמתם של תאגידים חדשים. על רקע הנצחת מבנה התאגידים הקיים הרי שיתר ההמלצות המביאות לטשטוש ההפרדה בין התאגיד לרשות המקומית פוגעות בעצמאותם של התאגידים וביכולתם להתנהל באופן מקצועי ויעיל, בפרט על רקע ה.

במצב דברים זה, מסמך ההמלצות אינו משרת את האינטרס הציבורי של ניהול משק המיס באופן יעיל תוך מיצוי יתרונות לגודל, ופוגע ביכולת של רשות המיס לקיים פיקוח ראוי עליו, ולפיכך אין לנו אלא להתנגד להמלצות הצוות.

מצ"ב כנספח פירוט עמדתנו לענין ההמלצות, כחלק בלתי נפרד ממסמך זה.

בברכה,
עוזד פיקסלר
מנהל הרשות (בפועל)

העתק: ד"ר עוזי לנדאו - שר התשתיות הלאומיות

ד"ר יובל שטייניץ - שר האוצר

מר אלכס קושניר - סמנכ"ל בכיר תשתיות, אנרגיה ומים, משרד התשתיות

מר שאול מרידור - סגן הממונה על התקציבים

מר ישראל עינב - הממונה על התאגידים, רשות המיס

מר גלעד פרננדס - סמנכ"ל בכיר (כלכלה), רשות המיס

עו"ד חנה פרנקל - היועצת המשפטית, רשות המיס

גבי שירה גרינברג - רכזת מים וחקלאות, משרד האוצר

עו"ד אבי ליכט - המשנה ליועמ"ש לממשלה (כלכלי/פיסקאלי)

תיק: תאגידי המיס והביוב
תכתובת שר התשתיות

נספח

פירוט עמדת רשות המיס להמלצות הצוות

1. תאגוד אזורי

אנו מתנגדים לנוסח המובא בסעיפים 1-2 להמלצות ומציעים חלף זאת נוסח ברור ברוח הדברים לעיל המדגיש חתירה ברורה עם לוחות זמנים מוגדרים ליעד המביא לצמצום משמעותי של מסי התאגידים, וכן להצטרפותן של הרשויות המקומיות שטרם התאגדו לתאגידים קיימים ואי הקמתם של תאגידים חדשים.

לענין סעיף 1 להמלצות נציין שאף אם היה מקום כשלב ביניים ועד לחתירה ליעד של מסי תאגידים מצומצם, לאפשר הקמתם של תאגידים חד רשותיים מקרב הרשויות המקומיות שטרם התאגדו, הרי שהכרחי להוסיף תנאי של מסי מינימאלי של תושבים ברשות, על מנת למנוע מצב של הקמת תאגיד שהינו לכאורה יציב כלכלית (תחת כללי הרגולציה העכשווית) אך קטן בהיקף פעילותו- מבנה שבהגדרה אינו יכול למצות יתרונות לגודל. מנגד, יש להחיל את התנאים המנויים באותו סעיף גם כלפי תאגידים קיימים באופן שיביא לאיחודם של תאגידים קיימים חלשים שאין הצדקה תפעולית ו/או כלכלית להמשך קיומם. לדעתנו, המלצותינו אלו לענין סעיף 1 מתיישבות עם הרציונאל שביסוד החוק ועם הוראותיו. ומכל מקום, ככל שישנו צורך יתוקן החוק לשם כך, שכן ממילא המלצות הצוות כוללות הכרח לתיקון החוק.

2. מיסוי לגבי תאגיד מים וביוב

עובדת הצטברותם של רווחים בתאגידי מים מסיימים, ומנגד – קיומם של תאגידים חלשים אשר ספק אם יש להם זכות קיום כלכלית במתכונתם הקיימת, מחזקת לדעתנו את העיוות במבנה התאגוד הקיים ואת הנחיצות המיידית בגיבוש מודל של פתרון אזורי במסגרתו יהיה מסי מצומצם של תאגידים גדולים, עם שונות נמוכה ביניהם במידת האפשר לפי פרמטרים של גודל אוכלוסיה, מצב סוציו אקונומי וכדומה.

מדיניות המיסוי אינה מעניינה של רשות המיס אולם מתן פטור ממיסוי אינו תורם להקטנת העיוות האמור. בכל מקרה, לדעתנו, יש להתנות העברת הדיבידנדים לרשויות המקומיות במתן הקלות לצרכנים, ובהתאמה, לקבוע באופן ברור בסעיף 6(ו) להמלצות כי ההנחות לצרכנים לא יבואו על חשבון סבסוד צולב בתעריפים אלא יש לחייב רשויות מקומיות לספק הנחות בתעריפי המים והביוב מתוך הדיבידנדים שיקבלו, בשיעור ובתנאים כפי שייקבע.

3. דירקטוריון

בכדי להקטין את הפגיעה בעצמאות התאגיד בכל הנוגע לניהול משק המים והביוב, עקב העמקת מעורבות הרשות המקומית בניהולו, אנו מציעים להוסיף ולתקן את ההמלצות הבאות לענין הדירקטוריון כפי שמופיעות בסעיף 4 להמלצות:

3.1. להוסיף כי מינויו של ראש רשות מקומית כיו"ר או חבר דירקטוריון התאגיד כפוף לא רק להסדר למניעת ניגוד עניינים אלא גם לקיומם של תנאי הכשירות הקבועים בחוק החברות הממשלתיות ולאישור הוועדה לבדיקת מינויים.

3.2. ההמלצה לענין הגדלת מסי הדחציים (ס"ק (ב)1) תחול בכל מקרה ולא רק כאשר ראש הרשות מכהן כיו"ר דירקטוריון התאגיד. כמו כן, יש להוסיף שאם יו"ר התאגיד הינו ראש רשות מקומית, יש למנות לו ממלא מקום מקרב הדחציים.

3.3. לענין המלצה לגבי עסקאות בין הרשות המקומית והתאגיד (ס"ק (ב)3) – להוסיף הצורך באישור ועדת הביקורת, בה יהיו חברים הדחציים.

3.4. אנו מתנגדים להמלצה 4(ג). הפרקטיקה כפי שהתגבשה בענין על ידי הוועדה לבדיקת מינויים לפי חוק החברות הממשלתיות, מצביעה על כך שקיומו של ניגוד עניינים מובנה מקרב נושאי משרה בכירים ברשויות המקומיות אינו מתמצה במבקר הפנים ובוודאי שלא ביועץ המשפטי של הרשות המקומית. נדגיש כי החשש הממשי לניגוד עניינים כאמור מתעצם במקרה של תאגיד חד רשותי.

4. ממשקים

מכלול סעיף זה בהמלצות (מלבד סעיף 5(ו) עוסק למעשה בהתקשרויות ("עסקאות") בין הרשות המקומית – בעלת המניות לבין התאגיד. המציאות מוכיחה שיש ממשקי פעולה בין התאגיד לבין הרשות המקומית בהם מתבקש שיתוף פעולה ביניהם. יחד עם זאת, יש להבטיח כי הדבר ייעשה באופן שאינו פוגע בטובת התאגיד לאור משימתו לנהל את משק המים והביוב העירוני באופן יעיל ומקצועי.

לאור זאת, להלן הסתייגויותינו מנוסח סעיף זה בהמלצות:

4.1. כיום התפיסה בחוק, כפי שמגולמת, בין היתר, בסעיף 26 הינה הפרדה מוחלטת בין פעילות התאגיד לפעילות הרשות המקומית. סעיף 26 קובע ככלל כי שיתוף פעולה ("עסקה") בין התאגיד לבין הרשות לאחר "התקופה הראשונה" (3 שנים מהקמת התאגיד) אסור אלא ב"אישור מיוחד" של הממונה ולתקופות קצובות. ההמלצות לקביעת כללים עקרוניים על ידי הממונה לענין מכרזים משותפים, לענין השכרת נכסי הרשומים לתאגיד ולענין פעולות גבייה על ידי הרשות המקומית (ס"ק ג' ו-ד(3)) אינן מתיישבות עם האיסור הגורף בסעיף 26. לפיכך אנו מתנגדים להן עד לקיום דיון אצל היועץ המשפטי לממשלה או מי מטעמו באשר לצורך בתיקון סעיף 26 לצורך וטרם קביעת כללים כאמור.

4.2. יש להתנות את ביצוע כל ההתקשרויות כמוצע בסעיף 5 להמלצות, באישור הממונה כי עסקאות אלו משרתות את טובת התאגיד, בהתאם לשיקולי יעילות כלכלית מנקודת ראותו של התאגיד ואינן פוגעות באיכות השירותים הניתנים על ידו וביכולתו למלא תפקידיו לפי החוק.

4.3. לענין שימוש התאגיד במנגנון הגבייה של הרשות המקומית (ס"ק ד') – יש לתקן ולהוסיף כי: על הרשות המקומית להעביר כספי הגבייה באופן שוטף על פני השנה וישירות לחשבון הבנק של התאגיד וכן שספרי החשבוניות של הרשות המקומית בכל הנוגע להתקשרות זו יהיו פתוחים לצפייה לתאגיד.

4.4. לענין השאלת עובדי הרשות המקומית (ס"ק ה') – מובן שהשאלה לתקופה של עשר שנים הינה למעשה העברת העובד באפן קבוע לתאגיד, דבר שיקשה משמעותית על יכולת ההתייעלות והניהול של התאגיד. לכל הפחות, יש להוסיף כי המלצה זו לא תחול על

עובדים ותיקים של הרשויות המקומיות אשר הושאלו בעבר לתאגיד והסתיימה תקופת השאלתם.

4.5. לענין יועצים משותפים (ס"ק ו') – יש לסייג גם שירותי ייעוץ משותפים שעניינם ביקורת חשבונאית.

4.6. מוקד עירוני משותף (סעי' 6(ג)) – אנו מתנגדים להמלצה זו. אישור שימוש בשירותי מוקד עירוני הינו בסמכות הממונה ובוודאי לא ענין לקביעת צוות היישום. לגופם של דברים, אישור הממונה לשימוש במוקד עירוני צריך להיות כפוף לאמור בסעיף 5.1 לעיל וכן לעקרונות כאמור בסעיף 5.2 לעיל.

5. צוות יישום

אנו מתנגדים בכל מכל להקמת צוות יישום כקבוע בסעיף 6(ו') להמלצות. בפרט, יש להתנגד לתפקידו כפורום אשר בפניו "יוצגו" הכללים שיקבע הממונה לפי ההמלצות, וזאת עוד בטרם הוצאתם לשימוע (סעי' 5(ג), 5(ד)(3), 5(ז) ו-6(ג) להמלצות). "צוות היישום המשותף" אינו יכול להחליף סמכויות הרגולטור הקבועות לפי דין ובוודאי שלא להוות מפקח על הצוות המשותף לפי הסיכום אצל רוה"מ נועד להמליץ בוודאי שלא להתוות כללים או לאשרם אופן כלשהוא. יש יותר מטעם לפגם בכך שצוות זה כולל נציגי גופים (הרשויות המקומיות) אשר הכללים אמורים לחול עליהם וניתנת להם העדפה בהמלצות ל"הצגת" (!) טיוטת כללים בפניהם טרם הוצאתם להליך שמיעת עמדות הציבור.

לדעתנו, כל מה שניתן להפקיד בידי צוות מעין זה הוא בקרה לעמידה בלוחות זמנים שייקבעו ליישום ההמלצות אך לא כל התערבות לגבי תוכן הסמכויות המצויות בידי רשות המים, ובכלל זה- מועצת הרשות והממונה על התאגידים.

נוכחותם של שני נציגי רשות המים בצוות לפי ההמלצה, אינה מעלה ואינה מורידה באשר לפגם בעצם הקמתו של צוות כאמור. אנו שבים ומדגישים כי בכל הנוגע ליישום המלצות בתחומים שבסמכותה הבלעדית של רשות המים אין כל מקום לצוות יישום.

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף תקציבים

ט' באלול התשע"א
8 בספטמבר 2011
תק. 2011-28497

לכבוד:
מר אייל גבאי
מנכ"ל משרד ראש הממשלה

הנדון: התייחסות משרד האוצר לעמדת רשות המיס להמלצות צוות ניסן
מכתב רשות המיס מיום 2 באוגוסט 2011

להלן התייחסותנו לעמדת המיעוט שנשלחה על ידי רשות המיס ביחס להמלצות הצוות המשותף לבחינת ההתאמות הנדרשות ביחסי השלטון המקומי ותאגידי המיס (להלן - הצוות המשותף), שבסימוכין. בשולי הדברים ראוי לציין כי בניגוד לאמור במכתב רשות המיס, על נוסח ההמלצות חתומים משרד האוצר, מרכז השלטון המקומי ומשרד הפנים – כלל חברי הצוות למעט נציג רשות המיס.

1. **תאגוד אזורי** – הרקע להקמת הצוות המשותף הוא מחאת נציגי השלטון המקומי, וטענתם כי יש לבטל את חובת התיאגוד והוצאת ניהול משק המיס מידי הרשויות המקומיות. דרישות השלטון המקומי נדחו במסגרת סיכום ראש הממשלה מיום 2 בינואר 2011. עם זאת, הוחלט על הקמת צוות משותף, אשר יבחן, בין השאר, החלת מאפיינים של תאגיד עירוני על תאגידי אלו. בהתאם למצב המשפטי, נכון להיום, חלה חובה על כל רשות מקומית להקים תאגיד מים וביוב. באפשרות הממונה על תאגידי מים וביוב (להלן - הממונה) להורות לרשות מקומית אשר טרם הקימה תאגיד מים וביוב להצטרף לתאגיד מים וביוב קיים. ראשית, יצוין כי צמצום מספר תאגידי מים וביוב הוא מהלך ראוי ונכון כלכלית, ומשרד האוצר תומך בו. משרד האוצר פעל בשיתוף פעולה עם הממונה על התאגידיים בגיבוש חוזרי מנכ"ל לטובת מתן מענקי תאגוד המעוררים תאגוד איזורי, יום החלטת ממשלה בתכנית הכלכלית האחרונה בנושא התאגוד האיזורי ונקט יוזמות קונקרטיות לעידוד התאגוד האזורי. יצוין כי הצהרה ברוח זו אף מצוינת בסעיף 1 להמלצות הצוות המשותף. עם זאת, בשל דרישת נציגי השלטון המקומי, וסיכום ראש הממשלה, הוחלט להמליץ כי במקרים חריגים, בהם רשות מקומית מנהלת את משק המיס בעילות ובאחריות, ניתן יהא לאפשר לה להקים תאגיד מים וביוב עצמאי.

2. **מיסוי לגבי תאגיד מים וביוב** - הרציונל העומד בבסיס המלצת הצוות המשותף לעניין ביטול המס על משיכת דייוידנד, מס החברות והמס על ריבית על הלוואות בעלים, במסגרת הוראת שעה, למשך 5 שנים, הוא מתן תמריץ לרשויות המקומיות לנהל את משק המיס באמצעות התאגיד בעילות מירבית. יצוין כי מנגנון זה דומה במהותו למצב שהיה קיים ערב התאגוד, עת ניהול משק המיס נעשה בידי הרשות המקומית, והרווחים שנצטברו בעקבותיו נשאו ביד הרשות עצמה.

רח' קפלן 1 ירושלים 91030 ת.ד. 3100 טל': 5317111 - 02 פקס': 5695338 - 02

שער הממשלה: www.gov.il

אוצר ברשת: www.mof.gov.il

המלצת הצוות המשותף נוגעת לעניין מיסוי הדיבידנד ולא לעניין עצם האפשרות למשוך דיבידנד, אשר הייתה קיימת ועודנה קיימת בהתאם להוראות הדין. עוד יצוין בהקשר זה כי, בסעיף 63 (5) לחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001 (להלן – החוק) נקבע כי "החלטות החברה בדבר ייעוד רווחיה טעונות אישור הממונה; חלק הממונה על החלטת החברה, תובא המחלוקת להכרעת מועצת הרשות". משכך, החלטות דירקטוריון התאגיד בכל הנוגע לעסקאות שבינו לבין הרשות, או בכל הנוגע לחלוקת וייעוד הרווחים, טעונות אישור הממונה, ומפוקחות על ידו. לאור האמור, ומאחר שממילא לממונה נתונה סמכות כללית ביחס לשימוש ברווחים אלו ולייעודם, לא מצאנו מקום לקבוע קריטריונים ספציפיים במסגרת ההמלצות.

3. **דירקטוריון – החלטות דירקטוריון התאגיד בכל הנוגע ליחסים שבין התאגיד לרשות המקומית** מפוקחות על ידי הממונה, ומצריכות את אישורו מראש. לאור האמור, ובשל הרצון להתחשב בעמדת השלטון המקומי, לפיה יש לאפשר לנושאי משרה בכירים ברשות המקומית להיות חברי דירקטוריון בתאגיד המים והביוב, הוחלט להמליץ כי נושאי משרה ברשות המקומית, ובכלל זה ראש הרשות, יוכלו לכהן כדירקטורים בדירקטוריון התאגיד, בכפוף לחתימה על הסדר ניגוד עניינים, ובהתקיימות תנאים נוספים, המביאים לצמצום החשש לניגוד עניינים. להלן תפורט התייחסותנו ביחס לכל אחת מהטענות המועלות על ידי רשות המים:

א. הסדר ניגוד עניינים נקבע על ידי הוועדה לבדיקת מינויים ובמסגרת האישור המונפק על ידה. עוד יצוין כי מינוי דירקטורים בתאגיד ייעשה בכפוף לכל דין אחר, ובכלל זה בהתאם להוראות לעניין תנאי הכשירות למינוי דירקטורים.

ב. ההמלצה לעניין הגדלת מספר הדח"צים חלה גם ביחס לכלל נושאי המשרה ברשות מכוח סעיף 4(ג) למסמך ההמלצות.

ג. במסגרת מסמך ההמלצות נקבע כי עסקאות בין הרשות המקומית לבין התאגיד שבבעלותה יהיו טעונות אישור רוב חברי הדירקטוריון, ובנוסף, אישור רוב הדח"צים. לאור האמור, מתייטר, הצורך באישור נוסף של ועדת ביקורת, שכן מהותית אין כל הבדל בין המנגנון המוצע במסגרת מסמך ההמלצות לבין המלצת רשות המים. עוד יוזכר כי עסקאות אלו טעונות, ממילא, קבלת אישורו של הממונה מראש.

ד. איננו רואים צורך בהטלת איסור קטגורי על נושא משרה ברשות מקומית לכהן כדירקטור בתאגיד מים וביוב שבבעלות התאגיד. עוד יצוין כי הוראות החוק, נכון להיום, אינן אוסרות כהונה כאמור.

4. ממשקים –

רשויות מקומיות ותאגידי מים וביוב מתקשרים באופן יומי בעסקאות רבות לרכישת שירותים ומוצרים, אשר הינן דומות במהותן. לאור האמור, ובמטרה לאפשר לתאגידי מים וביוב לחסוך בעלויות התקשרות, וליהנות מיתרונות לגודל, הוחלט להמליץ לאפשר לתאגידי מים וביוב להצטרף למכרזי הרשות המקומית לרכישת מוצרים ושירותים, אשר אינם נוגעים להתוויית מדיניות וניהול התאגיד, וכן להשתמש בנכסי הרשות ובמנגנון גביית החובות שלה, והכל בכפוף לאישור הממונה.

להלן תפורט התייחסות משרד האוצר לטענות רשות המים בעניין זה:

א. כאשר לטענת רשות המים לפיה המלצות הצוות בנוגע לממשקים שבין הרשות המקומית לבין תאגיד המים והביוב שבבעלותה אינן עולות בקנה אחד עם הוראות החוק הקיים, אכן ישנו צורך בתיקון חקיקה על מנת לאפשר קיום ממשקים שיוכל להתיעלות ושימוש ביתרונות לגודל באותם המקומות שהממונה על התאגידים אישר בכללים שקבע מראש. בשל כך, במסגרת סעיף 5(ח) להמלצות הצוות נרשם באופן מפורש כי יש לבצע תיקוני חקיקה לשם יישום ההמלצות האמורות.

ב. כאשר לטענת רשות המים לפיה יש לקבוע באופן מפורש כי כל ההתקשרות שבין הרשות המקומית לבין תאגיד מים וביוב שבבעלותה תהא טעונה אישור מראש של הממונה על התאגידים, יצוין כי התניית ביצוע ההתקשרות באישור מראש של הממונה נקבעה באופן מפורש במסגרת ההמלצות. ראו לעניין זה סעיפים 5(ה) ו-5(ו) להמלצות הצוות המשותף.

ג. כאשר לטענת רשות המים לפיה יש לקבוע כי על הרשות המקומית להעביר את כספי הגביה ישירות לחשבון הבנק של התאגיד, יצוין כי במסגרת סעיף 5(ד) להמלצות הצוות המשותף, נקבע בהקשר זה כי הממונה יקבע כללים אשר יאפשרו לתאגיד המים והביוב להשתמש במנגנון הגביה של הרשות המקומית. משכך, ומאחר שממילא לממונה נתונה הסכמות לקבוע כללים לעניין השימוש במנגנון הגביה של הרשות, ובכלל זה כללים לגבי אופן העברת הכספים לתאגיד, אין כל צורך בהכללת הערה זו במסגרת ההמלצות.

ד. כאשר לטענת רשות המים לעניין השאלת העובדים יצוין כי סעיף זה אינו חל על עובדים ותיקים של הרשויות אשר הסתיימה העסקתם והם שבו אל הרשות. עוד יצוין כי אישור השאלת העובדים ייעשה לאחר בחינה ואישור פרטני של הממונה.

ה. כאשר לטענת רשות המים לעניין התקשרות עם יועצים משותפים, יצוין כי נוסח ההמלצות מגביל את תאגיד המים מלהצטרף להתקשרויות של הרשויות עם יועצים רק בנושאים מנהלתיים, ולא בנושאים הנוגעים להתוויית מדיניות או פעילות. משכך, לא תותר העסקת יועצים גם במקרה של ביקורת חשבונית.

ו. באשר לטענת רשות המים בנוגע להקמתו של מוקד עירוני משותף יצוין כי המלצה כאמור אינה כלולה במסגרת המלצות הצוות המשותף. במסגרת ההמלצות נקבע כי הצדדים לא הגיעו להסכמה בנושא זה, וכי נושא זה יידון במסגרת צוות היישום המשותף. ראו לעניין זה סעיף 6(ג) להמלצות הצוות המשותף.

על מנת להבטיח את יישום ההמלצות, ככל שתקבלנה, במסגרת לוחות הזמנים שיוקצבו ליישומן, הוחלט להקים צוות ליישום ההמלצות אשר יפקח על יישומן בפועל. היקף סמכותו של צוות היישום נוגע אך ורק לעניין יישום הסכם זה ומשכך אין הוא בבחינת גורם מאשר והוא אינו בא להחליף את סמכויות הרגולטור המוסמך על פי דין.

08.02.2011

שאוול מרידור -
סגן הממונה על התקציבים

העתק:

ד"ר עוזי לנדאו - שר התשתיות הלאומית
ד"ר יובל שטייניץ - שר האוצר, משרד האוצר
מר אלכס קושניר - מנהל רשות המים
מר גל הרשקוביץ - הממונה על התקציבים, משרד האוצר
עו"ד אבי ליכט - המשנה ליועמ"ש לממשלה (כלכלי/פיסקאלי)
מר ישראל עינב - הממונה על התאגידים, רשות המים
מר גלעד פרנגדס - סמנכ"ל בכיר (כלכלה), רשות המים
עו"ד חנה פרנקל - היועצת המשפטית, רשות המים
גב' שירה גרינברג - רכזת מים וחקלאות, משרד האוצר

מדינת ישראל

יולי 2011

המלצות הצוות המשותף לבחינת ההתאמות הנדרשות ביחסי השלטון המקומי ותאגידי המים –

בהמשך לסיכום הדיון מיום 2.1.2011 בו סיכם ראש הממשלה על הקמת צוות בדיקה אשר ימליץ על ההתאמות הנדרשות ביחסי השלטון המקומי ותאגידי המים, ובכלל זה: האפשרות להחלת מאפיינים של תאגיד עירוני לסוגיו בהתאם לפקודת העיריות ותקנות המועצות המקומיות, ועל שינויי חקיקה ככל שידרש, מונה צוות הבדיקה שמנה נציגים ממשרד האוצר, משרד הפנים, רשות המים ונציגי מרכז השלטון המקומי ופורום ה-15.

להלן יפורטו המלצות צוות הבדיקה:

1. כל רשות מקומית שטרם הקימה תאגיד מים וביוב לפי חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001 (להלן: "חוק תאגידי מים וביוב"), תצטרף לתאגיד קיים בתוך 6 חודשים, או לחלופין, תהא רשאית להקים תוך 6 חודשים תאגיד מים וביוב עצמאי, אם אישר הממונה על התאגידים כי התקיימו בעניינה כל התנאים הבאים:
 - א. **ערך כינון נכסי מים:** היחס שבין ערך נכסי תשתיות המים בשטחי הרשות המקומית לבין ערך רכישת תשתיות אלה כחדשות (ערך הכינון) יעמוד על 45% לפחות. הנתונים הבלעדיים הקובעים לצורך סעיף זה הינם הנתונים המצויים בידי הממונה על התאגידים ברשות המים, המבוססים על סקר הנכסים אשר נערך בשנת 2009, אשר אושר על ידו.
 - ב. **ערך כינון נכסי ביוב:** היחס שבין ערך נכסי תשתיות הביוב של הרשות המקומית, לבין ערך רכישת תשתיות אלה כחדשות (ערך הכינון) יעמוד על 40% לפחות. הנתונים הבלעדיים הקובעים לצורך סעיף זה הינם הנתונים המצויים בידי הממונה על התאגידים ברשות המים, המבוססים על סקר הנכסים אשר נערך בשנת 2009, אשר אושר על ידו.
 - ג. **פחת גביית מים:** פחת גביית המים העדכני ביותר, כפי שדווח למשרד הפנים ואושר על ידי הגורמים המוסמכים בו, יהיה נמוך מ-7.5%. לצורך עמידה בסעיף זה הנתונים הבלעדיים הקובעים לצורך סעיף זה הם ממוצע הנתונים שדווחו למשרד הפנים בשנים 2008-2009.
 - ד. **פחת מים:** פחת חמים יחיה נמוך מ-9%. הנתונים הבלעדיים הקובעים לסעיף זה הינם נתונים שיאושרו על ידי רשות המים, בהתאם לתחשיב ולתנאים המפורטים בנספח המצורף למסמך זה.

2. המדינה רואה חשיבות בניצול היתרונות לגודל בתאגוד אזורי, ותמשיך לפעול לשם עידוד התאגוד האזורי.

3. מיסוי לגבי תאגיד מים וביוב:

- א. שר האוצר יפעל לתיקון החוראות הקבועות בפקודת מס הכנסה או להוצאת הצווים המתאימים כך שהמס על משיכת דיווידנד, מס החברות והמס על ריבית על הלוואות בעלים יבוטלו במסגרת חוראת שעה למשך חמש שנים, וזאת החל מחודש ינואר 2011. שינוי כאמור יבוצע, ככל האפשר, עד סוף שנת 2011.
- ב. האמור בסעיף קטן (א) לא יחול לגבי תאגיד מים וביוב אשר אינו בבעלות מלאה של הרשויות המקומיות החברות בתאגיד ככל שיהיה.

4. דירקטוריון:

- א. נאמנות דירקטור תחא נתונה לתאגיד בו הוא יושב.
- ב. ראש הרשות יוכל לכהן כיו"ר התאגיד, בכפוף לחתימה על הסדר ניגוד עניינים בהתאם לנסיבות העניין ולהתקיימות התנאים המפורטים להלן:
 - (1) מס' הדחצ"ים בדירקטוריון תאגיד מים וביוב לא יפחת מרוב חברי הדירקטוריון חסר אחד, ובכל מקרה לא פחות משלושה.
 - (2) ישיבות דירקטוריון העוסקות בנושאים בהם יושב ראש הדירקטוריון מנוע מלהשתתף עקב ניגוד עניינים, ינוהלו על ידי דח"צ.
 - (3) החלטות דירקטוריון הנוגעות לאישור עסקאות שבין הרשות המקומית לבין התאגיד או עסקה שלרשות המקומית עניין מיוחד בביצועה תתקבלנה רק באישור רוב הדח"צים הנוכחים בישיבת הדירקטוריון.
 - (4) החלטה על חלוקת דיבידנד תתקבל ברוב רגיל של חברי הדירקטוריון בכפוף להוראות כל דין.

ג. נושאי משרה בכירים ברשות המקומית, למעט מבקר פנים, יהיו רשאים לכהן כדירקטורים בתאגיד, בכפוף לבדיקה ואישור פרטני

של ועדת המינויים, בכפוף לחתימת נושא המשרה על הסדר למניעת ניגוד עניינים, בהתאם לנסיבות העניין, ולהתקיימות התנאים המפורטים בפסקאות 4(ב)-(1)-4(ב/3). עניין כהונתו של יועץ משפטי של הרשות כדירקטור בתאגיד, יובא לדיון אצל המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, ויוכרע בו.

ד. יבוצעו תיקוני החקיקה הנדרשים בחוק תאגידי מים וביוב לצורך יישומו של סעיף זה.

5. ממשקים

- א. לתאגיד ולרשות המקומית תהיה אפשרות להשתמש במכרזים משותפים, בכפוף לתנאים המפורטים בסעיף זה, ובכלל זה בכפוף לתנאים שיגבש הממונה בסעיף קטן (ג).
- ב. תאגידי המים והביוב יוכלו להשתמש במכרזי המסגרת המפורסמים על ידי החברה למשק וכלכלה של השלטון המקומי בע"מ בהתאם לסעיף 9 לחוק הרשויות המקומיות (מכרזים משותפים) תשל"ב-1972.
- ג. הממונה יגבש כללים ליישום סעיפים קטנים (א) ו-(ב), עד ליום 31.12.2011. למען הסר ספק יצוין כי כללים אלה הינם עקרוניים ולא ידרשו אישורים לעסקאות ספציפיות בתאגיד כזה או אחר. כללים אלו יוצגו בפני צוות יישום ההמלצות.
- ד. הממונה על התאגידיים יקבע כללים אשר יאפשרו לתאגיד המים והביוב להשתמש במנגנון הגביה של הרשות המקומית במידה שתעמוד הרשות המקומית בתנאים הבאים:
 - (1) הרשות המקומית מתחייבת להעביר לתאגיד את סך הגביה בגין החיובים השוטפים עבור צריכת מים וביוב של צרכני התאגיד. סכום העברה האמור לא יפחת ממכפלת סך החיובים השוטפים כאמור באחוז הגביה הנורמטיבי כפי שמוכר בכללי תעריפי המים פחות עמלת גבייה כפי שתקבע בהתאם לאחוזי עמלת הגבייה המקובלים.
 - (2) ממונה גביה ופקיד גביה ימונו מבין עובדי התאגיד, על פי סמכויות שר האוצר בחוק.
 - (3) כללים כאמור יוצגו בפני צוות היישום טרם היציאה לשימוע בפני מועצת רשות המים, ולא יאוחר מיום 31.12.11.

ה. השאלת עובדים- תותר השאלת עובדי מחלקת המים של הרשות המקומית, במועד מעבר משק המים מהרשות המקומית לתאגיד, מהרשות לתאגיד לתקופה של 10 שנים עם מנגנון הארכה לתקופה נוספת, וזאת לאחר בחינה ואישור פרטני של הממונה, ולגבי עובדים ותיקים של הרשויות אשר הושאלו לעבוד בתאגיד, ולא שבו אל הרשות.

ו. יועצים - הרשות המקומית והתאגיד יוכלו לשכור את שירותיו של אותו יועץ בהתקשרויות נפרדות בכפוף לחתימתו על הסדר ניגוד עניינים. על אף האמור, לא תותר שכירת שירותיו של יועץ אשר עוסק בהתוויות מדיניות או פעילות התאגיד או הרשות, ובכלל זה יועץ כלכלי, יועץ משפטי וכד', על ידי הרשות המקומית והתאגיד.

ז. שר התשתיות יפעל לתיקון סעיף 26 לחוק תאגידי מים וביוב כך שהתאגיד יוכל לשכור לצרכיו את נכסי הרשות המקומית בהתאם לכללים שיקבעו על ידי הממונה על התאגידים, ובכפוף לאישורו, לאחר שבחן כי שימוש כאמור אינו פוגע באיכות השירות והוא ניתן בתמורה למחיר שווי חוגן. הכללים יוצגו בפני צוות היישום המשותף טרם היציאה לשימוע בפני מועצת רשות המים וזאת לא יאוחר מיום 31.12.11.

ח. יבוצעו תיקוני החקיקה הנדרשים בחוק תאגידי מים וביוב לצורך יישומו של סעיף זה.

6. נושאים נוספים

א. הצוות ממליץ להמשיך ולקיים את העקרון לחישוב תעריף מים לשימושים ציבוריים שאושר במועצת רשות המים ונכנס לתוקף ביום ה-1 ביולי 2011.

ב. תאגוד אזורי - נושא זה ייבחן וידון בצוות היישום המשותף.

ג. הצדדים לא הגיעו להסכמה בכל הנוגע לחקמת מוקד עירוני משותף לרשות המקומית ולתאגיד. הוחלט בין הצדדים כי נושא זה יידון בצוות היישום המשותף.

ד. מובהר כי כל נושא השכר בתאגידים הינו תחת פיקוחו ובאחריותו של הממונה על השכר במשרד האוצר.

ה. יתקיים דיון עם החשב הכללי באוצר בעניין מתן גרייס לרשויות שעברו לתאגוד אזורי וממשיכות להחזיר הלוואות הגבוהות מהמענקים שהתקבלו.

1. הצוות ממליץ למשרד הפנים לאשר הנחות לצרכני מים מטעמים סוציאליים.
2. צוות יישום ההמלצות- יוקם צוות ליישום ההמלצות (להלן צוות היישום) בראשות הממונה על התקציבים במשרד האוצר או נציגו. בצוות יהיו חברים הממונה על התאגידים או נציגו, נציג נוסף מרשות המים, נציג מרכז השלטון המקומי ונציג פורום ה-15. הצוות יתכנס אחת לחודשיים עד לסוף שנת 2011 וכן לאחר מכן ככל שיידרש, כדי לוודא את יישום ההמלצות צוות הבדיקה.
7. הממשלה תגיש עד לתום המושב הבא של הכנסת (העתיד להסתיים בתאריך ה-8 באפריל 2012) את הצעות החוק הנדרשות ליישום ההמלצות למעט נושא המיסוי המקבל התייחסות נפרדת בסעיף 3 לעיל.
8. המלצות אלה ויישומן, מביאות לסיום המחלוקת בין הממשלה והשלטון המקומי בעניין תאגידי המים והביוב.
9. המלצות המפורטות לעיל גובשו בתיאום עם החתומים מטה, ולאחר קבלת הסכמתם להן:

על החתום :

מר אודי ניסן – הממונה על התקציבים
יו"ר הצוות המשותף

עמרם קלעג'י- מנכ"ל משרד הפנים
נציג משרד הפנים

ישראל עינב- הממונה על התאגידים
נציג רשות המים

יוסי נשרי- ראש עיריית קריית אונו
נציג מרכז השלטון המקומי

דב צור- ראש עיריית ראשון לציון
נציג פורום ה- 15

חיים ביבס- ראש עיריית מודיעין
נציג מרכז השלטון המקומי

נספח א'

רשות מקומית אשר תבקש להקים תאגיד עצמאי ותעמוד בשלושת הקריטריונים הראשוניים כפי שפורטו בגוף המסמך (סעיפים 1א, 1ב ו-1ג), תתבקש להציג בפני נציגי רשות המים את כל החיובים והשעונים אשר לפיהם חושבה הצריכה בפועל (הפרטית והציבורית).

פחת המים (P) ייקבע לפי הנוסחה הבאה: $M - (W+G+S)$ כאשר:

M – סך הרכישה מחברת מקורות או מכל ספק אחר וסך הפקה עצמית.

W – סך המים שהרשות המקומית סיפקה שעברו דרך השעונים לצרכנים לשנת 2010 ללא גינון ציבורי וחקלאות.

G – סך הצריכה הנמדדת לצורך גינון ציבורי.

S – סך הצריכה הציבורית הנמדדת במוסדות המנוהלים על ידי הרשות המקומית מעבר לגינון ציבורי (מוסדות חינוך, מקוואות ועוד).

לצורך אמידת פחת חמים על הרשות יהיה להציג את סך התשלומים למקורות ולספקים אחרים, סך ההפקה העצמית, סך החיובים לצריכה פרטית ואת סך החיובים לצריכה הציבורית. באשר לצריכה הציבורית, יהיה על הרשות להציג את השעונים בכל המוסדות הציבוריים ובכל שטחי הגינון לפיהם חושבו החיובים. היה ויתברר כי חסרים שעונים בחלק מהמוסדות או שטחי הגינון תוכל הרשות לבחור באחת משתי האפשרויות הבאות:

1. להתקין תוך 14 ימים שעונים בכל המוסדות ושטחי הגינון אשר לא מחוברים לשעונים ולבחון במשך חודש ימים מייצג (שאין בו ימי חופשה או חגים) את הצריכה הנמדדת בשעונים הללו. לאחר מכן, ניתן יהיה להכניס את הכמות הנמדדת לתוך הצריכה.

2. להחליט כי הכמות הנצרכת במוסדות הציבור ושטחי הגינון אשר לא מחוברים לשעונים לא תספר לצורך מדידת הכמות הנצרכת ותכנס לתוך הפחת.

לאחר שנציגי רשות המים יערכו, בתיאום עם הרשות, את חבדיקות הנדרשות יקבע פחת המים בפועל באותה הרשות. היה ופחת המים שייקבע נמוך מ-9%, תוכל הרשות המקומית להקים תאגיד עצמאי.

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 2447 של הממשלה מיום 14.08.2004 .

הקמת תאגידי מים וביו

"2447.

מ ח ל י ט י ם :

1. להטיל על הממונה על ענייני החברות למים וביו, כהגדרתו בחוק תאגידי מים וביו, התשס"א-2001 - (להלן - "החוק"), בתיאום עם הממונה על התקציבים והחשב הכללי במשרד האוצר, לקבוע כללים ארוכי טווח לגיבוש התחום העתידי של חברות שיוקמו במשותף למתן שירותי מים וביו עד ליום 31 לדצמבר 2004.

תכנית הפריסה העתידית הרצויה תתבסס על העקרונות כדלקמן:

א. לא יוקמו יותר מ-30 תאגידים בכל הארץ.

ב. התאגידים יוקמו מתוך מטרה להשיג יעילות כלכלית, הגשמת מטרות החוק, מניעת ריכוזיות יתר, עידוד תחרות ומתן בסיס להשוואה לצרכנים בין איכות השירות ורמת המחירים בין החברות באזור נתון.

ג. במצב העתידי הרצוי, תספק כל חברה שירותי מים וביו ל-200 אלף צרכנים לפחות.

ד. יש לשמור, ככל שניתן, על רצף גיאוגרפי בתחום פעילות החברה.

מזכירות הממשלה

ה. באזור נתון, החברה תוקם על-ידי הרשות המקומית הראשונה שתעמוד בכל הדרישות ותהיה זכאית לקבל רשיון. רשויות מקומיות נוספות יוכלו להצטרף לאחת מהחברות הקיימות.

הממונה על התאגידים יהיה רשאי לתת רשיון להפעלת חברות המספקות שירותים לאוכלוסיה המונה פחות מ-200 אלף צרכנים, כל עוד מובטחת השתלבותן של החברות בתכנית הפריסה העתידית של החברות.

2. להטיל על שר האוצר ושר הפנים להפחית את הסיוע הממשלתי לרשות מקומית שלא תפעיל את משק המים והביוב שלה באמצעות חברה עד לתאריך 1 לינואר 2008 כאמור בחוק, וזאת עד לסכום השווה לסך היקף הכנסות הרשות המקומית ממים וביוב, ובשים לב להתייעלות הרשות ובכלל כך לצעדים שנקטה להעברת פעילות המים והביוב לחברה כאמור בחוק.

חברה שתוקם תקבל מענק ממשלתי בגין השקעות במשק המים וביוב בהתאם לכללים שפורטו בחוזרי מנכ"ל משרד הפנים.

3. להטיל על הממונה, בתיאום עם הממונה על התקציבים והחשב הכללי, ובהתייעצות עם משרד המשפטים, לקבוע כללים להעברת אמצעי שליטה בתאגידים עירוניים (הפרטה) שהוקמו במסגרת החוק, עד ליום 31 במרץ 2005.

הכללים יתייחסו לסוגיות הבאות:-

א. שמירה על רמת שירות נאותה לצרכן והבטחת המשך ביצוע ההשקעות במשק המים העירוני על-ידי החברה.

מוכירות הממשלה

ב. שמירת האינטרס הציבורי, באמצעות מתן כלים
בידי הרגולטור לפקח ולהנחות את העיריות
והחברות.

"

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 464 של הממשלה מיום 12.09.2006 .

יישום הרפורמה במשק המים העירוני

"464.

מ ח ל י ט י ם :

בהמשך להחלטת הממשלה מס' 2447 מיום 15 באוגוסט 2004, שעניינה, בין השאר, קביעת העקרונות לתכנית הפריסה העתידית של חברות למתן שירותי מים וביוב (להלן-החברות או תאגידי מים וביוב) ברמה כלל ארצית, ולצורך מימוש המטרות העומדות בבסיס חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001 - (להלן-החוק או חוק תאגידי מים וביוב), לקבוע כדלקמן:

פריסת חברות מים וביוב אזוריות

1. לתקן את חוק תאגידי מים וביוב, באופן שייקבעו בו, בין השאר, העקרונות הבאים:

א. החל ביום 1 בינואר 2008 (להלן-המועד הקובע), שירותי המים, הביוב ופעילות חיונית ופעילות נוספת, כהגדרתם בחוק, אשר ניתנים בתחומי עירייה או מועצה מקומית (להלן - רשות מקומית), יבוצעו אך ורק בידי חברה אזורית למתן שירותי מים וביוב שתוקם בידי מספר רשויות מקומיות (להלן-החברה האזורית). בהתאם לכך, לקבוע בחקיקה את התיקונים וההתאמות הנדרשים לענין הקמתה והפעלתה של החברה האזורית, לרבות בענינים המפורטים בהחלטה זו.

מזכירות הממשלה

ב. שר הפנים ושר האוצר (להלן-השרים) יקבעו בצו עד יום 1 באפריל 2007, לפי המלצת הממונה על ענייני החברות לשירותי מים וביוב (להלן-הממונה), את הרשויות המקומיות שישתתפו בהקמתה של כל חברה אזורית (להלן-פריסת החברות האזוריות), והכל לשם הבטחת מימוש מטרות החוק, השגת יעילות כלכלית בתחום משק המים העירוני בראיה ארצית והבטחת שירות מיטבי לתושבי הרשויות המקומיות, ובהתאם לעקרונות הבאים:

(1) יוקמו 30 חברות אזוריות לכל היותר בכל הארץ;

(2) כל חברה אזורית תספק שירותים ל-200 אלף תושבים לפחות, אלא אם כן קיימים, לדעת הממונה, טעמים מיוחדים שאינם מאפשרים הקמתה של חברה מסוימת שתספק שירותים למספר התושבים האמור;

(3) בכל חברה אזורית יהיו שותפות לפחות שתי רשויות מקומיות;

(4) בקביעת פריסת החברות האזוריות יובאו בחשבון, בין השאר, השיקולים הבאים: הבטחת היציבות הכלכלית של כלל החברות, יכולתן לספק שירותים לתושבים, יעילות הפריסה על בסיס גיאוגרפי, פריסה מיטבית של מערכות המים והביוב, ניצול אגני ההיקוות ההידרולוגיים, וקיומם של קשרים קיימים בין רשויות מקומיות לענין אספקת שירותי המים והביוב, לרבות פעילויות חיוניות ופעילויות נוספות של החברה האזורית.

מזכירות הממשלה

ג) השרים יוסמכו לאשר, לפי המלצת הממונה, ובלבד שהדבר עולה בקנה אחד עם מימוש מטרות החוק, לרבות לענין הבטחת יציבותן הכלכלית של החברות האזוריות והבטחת שירות מיטבי לתושבי הרשויות המקומיות, כי -

(1) במקרים חריגים, רשות מקומית אחת תקים חברה למתן שירותי מים וביוב, ללא שיתופן של רשויות מקומיות נוספות.

(2) רשות מקומית תצטרף לחברה אזורית שלא בהתאם לפריסת החברות האזוריות, וזאת לאחר שהשרים שקלו את השפעת הצירוף האמור על החברה האזורית אליה תצורף אותה רשות מקומית, ועל החברה שאליה היתה אמורה להצטרף הרשות בהתאם לפריסת החברות האזוריות שנקבעה בצו האמור בסעיף קטן (ב).

(3) בשלב ראשון, הקמה של חברה אזורית מסוימת תיעשה בידי חלק מהרשויות המקומיות שנקבעו בצו כאמור בסעיף קטן (ב), לרבות בידי רשות מקומית אחת ובלבד שאותן רשויות מקומיות יתחייבו מראש לקבל את יתר הרשויות המקומיות הנכללות בצו, בהתאם לתנאים שיורה עליהם הממונה לענין זה. המלצת הממונה כאמור תינתן לאחר שהודיע לכל הרשויות המקומיות הנכללות בצו על הכוונה להתחיל בהקמת אותה חברה, ולאחר שנתן להן שהות סבירה להודיע על רצונן להצטרף להליך ההקמה האמור, בהתאם ללוחות הזמנים שייקבעו לענין זה.

2. להטיל על הממונה להעביר עד יום 15 בפברואר 2007

מזכירות הממשלה

המלצה לשרים לענין פריסת החברות האזוריות, בהתאם לעקרונות הקבועים בהחלטה זו ולאחר שהתייעץ עם נציב המים ומנהל המינהל לתשתיות ביוב במשרד התשתיות הלאומיות ושמע את עמדת הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר.

אופן הקמת חברות מים וביוב אזוריות

3. לתקן את חוק תאגידי מים וביוב, כך שייקבעו בו הוראות לענין הקמת החברות האזוריות, לרבות בדרך של קביעת סמכותם של השרים לקבוע, לפי המלצת הממונה, הוראות כאמור. בהוראות האמורות ייכללו, בין היתר, הנושאים הבאים; ולענין סעיפים קטנים (א) עד (ג), (ו) ו-(ז) והוראות הקובעות הסדרים תאגידיים מיוחדים על אף האמור בכל דין - תידרש הסכמת שר המשפטים:

א. ההליכים הנדרשים להקמת החברה האזורית, לרבות ההחלטות שעל הרשות המקומית לקבל לשם הקמת החברה, המסמכים והמידע שעליה להעביר לעיונו, לבדיקתו ולאישורו של הממונה, והמועדים לביצוע ההליכים הנדרשים. הוראות פקודת העיריות (נוסח חדש), וצו העיריות (הקמת תאגידיים), התש"ס-1980, לא יחולו על הקמת חברה לפי החוק. לענין זה, "מסמכים" - לרבות המסמכים שיקבעו השרים, וכן המסמכים הנדרשים בהתאם להוראות החוק, לרבות תקנון החברה, הסכמים בין בעלי מניות בחברה וכן הסכמים להעברת נכסים, חובות וזכויות לחברה.

ב. חלוקת ההחזקות באמצעי השליטה בחברה האזורית בין הרשויות המקומיות השותפות, הוראות לענין אורגנים ובעלי תפקידים אחרים בחברה, לרבות דירקטוריון החברה האזורית, ועדות

מזכירות הממשלה

הדירקטוריון, מנכ"ל החברה ונושאי משרה נוספים, והוראות נוספות לענין דרך קבלת ההחלטות בחברה.

ג. הוראות מיוחדות להסדרת זכויות בעלי מניות בחברה האזורית לשם מניעת קיפוח בעל מניות שהוא רשות מקומית.

ד. אבני דרך מרכזיות בתהליך הקמת חברה אזורית בידי הרשויות המקומיות החברות בה, ייקבעו כך שניתן יהיה, בין היתר, לתת אישורים ולמנות מינויים במועדים המפורטים להלן:

(1) לא יאוחר מיום 1 במאי 2007 - מתן אישור הממונה להערכת שווי הנכסים התפעוליים שתעביר הרשות המקומית לחברה האזורית וקביעת שוויים של הנכסים, לפי הוראות חוק תאגידי מים וביוב.

(2) לא יאוחר מיום 1 באוגוסט 2007 - מתן אישור הממונה להסכם העברת נכסים שתעביר הרשות המקומית לחברה האזורית, לפי הוראות חוק תאגידי מים וביוב.

(3) לא יאוחר מיום 1 באוקטובר 2007 - מתן אישור הממונה להסכמים בין הרשויות המקומיות מקימות החברה האזורית ולתקנון החברה לפי הוראות חוק תאגידי מים וביוב.

(4) לא יאוחר מיום 1 בנובמבר 2007 - מינוי דירקטוריון לחברה האזורית לפי הוראות חוק תאגידי מים וביוב.

מזכירות הממשלה

5) לא יאוחר מיום 1 בדצמבר 2007 - מינוי מנכ"ל לחברה האזורית לפי הוראות חוק תאגידי מים וביוב.

ה. לגבי רשויות מקומיות שמתקיים בהן אחד לפחות מן התנאים המפורטים להלן, ייקבעו אבני הדרך בהליך הקמת החברה כאמור, באופן שיבטיח כי יישומן המלא של אבני הדרך יאפשר לסיים את כל ההליכים הנדרשים להקמת החברה האזורית, לרבות קבלת רישיון הפעלה, לא יאוחר מיום 1 ביוני 2007 (להלן - המועד המוקדם):

1) הרשות המקומית אינה עומדת בהתחייבותיה השוטפות למכון טיהור השפכים שאליו היא מזרימה את שפכיה, ולא שילמה את חובותיה למכון למשך תקופה העולה על ארבעה חודשי פעילות, במהלך השנים 2005 ו-2006. לעניין סעיף זה לא יובאו בחשבון חובות בגין החודשים יולי ואוגוסט 2006.

2) לרשות המקומית פחת מים שנתי העולה על 20% בממוצע על פני השנים 2003 עד 2005, בהתאם לנתוני צריכת המים העירוניים שפרסמה נציבות המים.

3) אחוזי הגבייה מחשבונות המים והביוב שחייבה הרשות המקומית את תושביה, בהתאם לדוח הכספי המבוקר של הרשות המקומית לשנת 2004, נמוך מ- 60%.

ו. הוראות לענין שילובן של חברות, אשר קיבלו רישיון לפי חוק תאגידי מים וביוב עד יום 1 בינואר 2007, לחברות האזוריות, לרבות בדרך של מיזוג, פירוק או צירוף ולרבות לעניין

מזכירות הממשלה

החלת ההוראות הקבועות בסעיפים קטנים (א) עד
(ד) על אותן חברות, בשינויים המחוייבים.

ז. קביעת סמכות להוצאה של צווים בדבר הגנה על
אינטרסים חיוניים בתאגידי מים וביוב
מופרטים.

הבטחת עמידה בהוראות החוק ובמועדים ליישומן

4. לקבוע בחוק תאגידי מים וביוב כי על רשות מקומית
שלא הקימה את החברה האזורית עד המועד הקובע או
המועד המוקדם, לפי הענין, או לא הצטרפה עד
המועד האמור לחברה האזורית, יחולו, בין השאר,
ההוראות הבאות:

א. המנהל הכללי של משרד הפנים (להלן - המנהל)
יתריע בפני הרשות המקומית, באופן מיידי
ובכתב, כי בכוונתו למנות אדם מטעמו שיפעל
לשם הקמת החברה בהתאם להוראות החוק (להלן -
הנציג).

ב. המנהל, לאחר שנתן לרשות המקומית הזדמנות
להשמיע את עמדתה, ימנה לה נציג, אלא אם כן
נוכח, לפי המלצת הממונה, כי הרשות המקומית
תמלא את חובתה להקמת החברה בהתאם להוראות
החוק ללא צורך במינוי נציג בתוך תקופה שלא
תעלה על 6 חודשים מהמועד הקובע או המועד
המוקדם לפי העניין. לנציג יהיו כל הסמכויות
והתפקידים הנתונים למועצת הרשות המקומית,
לראש הרשות המקומית, לגזבר הרשות המקומית
ולנושאי משרה נוספים ברשות המקומית על פי
כל דין, לצורך הקמתה של החברה האזורית,

מזכירות הממשלה

והוא יבוא לעניין זה במקום הרשות המקומית והגורמים המוסמכים מטעמה. לא ביצעה הרשות המקומית את הוראות החוק בתוך התקופה האמורה לעיל, ימנה לה המנהל נציג.

ג. הנציג יפעל בשיתוף פעולה עם הרשות המקומית ונושאי המשרה בה לשם ביצוע תפקידו, ככל שהדבר ניתן בנסיבות העניין. הנציג יפעל להקמת החברה האזורית וצירוף הרשות המקומית אליה בהתאם להוראות חוק תאגידי מים וביו, ובכלל זה ההוראות שייקבעו בחוק לעניין הקמתה והפעלתה של החברה האזורית בכלל, ולעניין דרך פעולתו של הנציג בפרט, ובהתאם לכללים שייקבעו לעניין זה בידי השרים לפי המלצת הממונה (להלן - ההוראות וכללי הבסיס). בהוראות ובכללי הבסיס ייקבעו, בין היתר, הנושאים הבאים:

(1) הנכסים שיועברו מהרשות המקומית לחברה האזורית;

(2) העברת זכויות וחובות להפעלת המערכות ולמתן השירותים;

(3) תנאי ההעברה של הנכסים והזכויות מהרשות המקומית לחברה, לרבות שווים של הנכסים;

(4) ההוראות שייכללו בהסכם להעברת נכסים, זכויות וחובות לפי סעיף 11(ב) לחוק;

(5) קביעתן של הוראות בתקנון החברה האזורית;

(6) מינוי דירקטורים מטעם הרשות המקומית

מזכירות הממשלה

בחברה האזורית.

ד. הממונה רשאי לאשר לנציג, במקרים מיוחדים, ואם הדבר הותר במפורש בהוראות ובכללי הבסיס, לפעול בהתאם לבקשתה של הרשות המקומית בכל אחד מהעניינים הקבועים בסעיף קטן (ג), אף אם הדבר חורג מההוראות וכללי הבסיס, וזאת אם שוכנע כי הדבר נועד לשם הבטחת היעדים והמטרות העומדים בבסיס הקמתה והפעלתה של החברה האזורית.

ה. הרשות המקומית תישא בהוצאות שהוציא הנציג לשם ביצוע תפקידי הרשות המקומית כאמור בסעיף זה. הוראות לעניין הוצאות הנציג יפורטו בכללים שיקבע המנהל; המנהל יקבע את ההוצאות שתחויב בהן כל אחת מן הרשויות המקומיות שמונה לה נציג, לאחר שנתן לגזבר הרשות המקומית הזדמנות להשמיע את טענותיו לעניין גובה החיוב. סכום ההוצאות ישולם מקופת הרשות המקומית עד תום המועד שקבע המנהל לעניין זה; לא שילמה הרשות את סכום ההוצאות האמור, ינוכה הסכום מכל מענק, סיוע או תמיכה שנותנת המדינה לרשות המקומית.

תמריצים ליישום הרפורמה

5. לקבוע כי מענקי השקעות לתאגידי מים וביוב, ככל שיועברו, יינתנו רק לחברות אזוריות, בהתאם לעמידתן בתכניות פיתוח שיאשר הממונה לפי סמכותו כאמור בסעיף 112 לחוק, ובהתאם לכללי ההקצאה שיקבעו המנהל הכללי של משרד הפנים והממונה על התקציבים במשרד האוצר, בתיאום עם מנהל מינהל תשתיות ביוב במשרד התשתיות הלאומיות.

מזכירות הממשלה

6. להקצות 80 מיליון ש"ח בהרשאה להתחייב 101 - מיליון ש"ח בהוצאה, שיועברו, בהתאם לעקרונות שיקבע המנהל הכללי של משרד הפנים והממונה על התקציבים במשרד האוצר, לכלל החברות האזוריות שיקבלו רישיון הפעלה עד יום 1 ביוני 2007. בעקרונות האמורים ניתן לקבוע כי המענק יועבר לידי הרשויות המקומיות שיקימו את החברות האזוריות האמורות, לשם פירעון מלוות ביוב שנלקחו על ידן, וזאת בהתאם להוראות ההקצאה שייקבעו לענין זה באותם הכללים. סך של 10.5 מיליון ש"ח מתוך הסכום האמור יוקצה לתוכנית הרב-שנתית לפיתוח ביישובי המגזרים הדרוזי, הצ'רקסי והבדואי בצפון הארץ, בהתאם להחלטות הממשלה מס. 412(ערב/1) ומס. 413(ערב/2) מיום 31.8.2006, באמצעות משרד ראש הממשלה ומשרד הפנים כמפורט בהחלטות האמורות.

7. ככלל, סיוע לרשויות ימשיך להינתן במתכונת הקיימת, ואולם, סיוע, תמיכה או מענק מתקציב המדינה עבור השקעות בתשתית ביוב ובהקמת מכונני טיהור שפכים לרשות מקומית יועבר, לפי המלצת צוות בראשות מנהל המינהל לפיתוח תשתיות ביוב ובהשתתפות הממונה על התאגידים במשרד הפנים, מנהל רשות המים הממשלתית והממונה על התקציבים במשרד האוצר, או נציגים מטעמם (להלן - הצוות), בהתייחס לעמידת הרשות המקומית בחובותיה בנוגע למועד הקובע או למועד המקודם, לפי העניין.

הצוות לא יאשר מתן סיוע לרשות מקומית, אם נוכח כי הרשות המקומית לא עמדה בחובותיה כאמור, וכי מתקיים לגביה, בין היתר, אחד או יותר מאלה:

1. הדירוג הסוציאקונומי של הרשות המקומית עולה על 4, לפי דירוג הלשכה המרכזית

מזכירות הממשלה

לסטטיסטיקה;

2. הרשות המקומית לא קיבלה את אישור הממונה להערכת שווי הנכסים וקביעת שווים לפי הוראות החוק;

3. הרשות המקומית קיבלה סיוע באישור הצוות ולא עמדה בחובותיה.

כתנאי לקבל סיוע כאמרו לעיל, באישור הצוות, על אף שלא עמדה במחויבותה, תתחייב הרשות המקומית, בכתב, כי תשלים את מחויבותה בתוך תקופה שלא תעלה על שישה חודשים ממועד אישור קבלת הסיוע על ידי הצוות.

על אף האמור, הצוות רשאי לשקול מתן סיוע לרשויות שלא עמדו במחויבותן כאמור לעיל במידה והן שותפות בפרוייקטים המשותפים למספר רשויות אשר חלקן עמדו במחויבותן, למעט אם אותן רשויות קיבלו סיוע כאמור בפסקה 3 לעיל.

8. לקבוע בחקיקה כי רשות מקומית שלא הקימה את החברה האזורית עד המועד הקובע או המועד המוקדם, לפי העניין, או לא הצטרפה עד אותו מועד לחברה האזורית, תעביר החל מהמועד האמור לחשבון בנק מיוחד ונפרד, עד ה-10 בכל חודש, 60 אגורות לכל מ"ק שהיא רוכשת או מפיקה ולהסמיך את השרים לקבוע הוראות נוספות לעניין זה. בנוסף, לקבוע בחקיקה כי הסכום שיצטבר בחשבון הבנק האמור ישמש אך ורק לשם העברתו לחברה האזורית, אשר אמצעי השליטה בה יוחזקו בידי הרשות המקומית, וזאת בהתאם לכללים שיקבע הממונה לעניין זה, לרבות לעניין ייעוד הכספים כאמור.

מזכירות הממשלה

הליכי יישום הרפורמה

9. להטיל על הממונה להעביר לשרים, במועד שבו יאושרו תיקוני החקיקה כמפורט בהחלטה זו, אך לא יאוחר מיום 15 בפברואר 2007, הצעה לענין ההוראות, הכללים, התקנות והצווים שעליהם לקבוע כאמור בהחלטה זו.

10. להטיל על השרים לפעול בהתאם לסמכות שתוקנה להם בתיקוני החקיקה שיאושרו לפי החלטה זו, לענין קביעתם של כללים, תקנות וצווים בהתאם להוראות תיקוני החקיקה כאמור, תוך 90 ימים מיום תחילתם.

11. להטיל על הממונה להקים צוות שילווה את הפעולות הנדרשות ליישום החלטה זו והוראות התיקון לחוק תאגידי מים וביוב, וירכז את הנתונים הנדרשים לענין זה. הממונה ידווח לוועדת השרים לעניני חברה וכלכלה, מדי שלושה חודשים, על הצעדים שננקטו ליישום החלטה זו.

12. להטיל על הממונה להתריע בפני הרשויות המקומיות במקרים של אי-עמידה בהוראות החוק, או על אפשרות של אי-עמידה בהוראות החוק, לרבות באבני הדרך הקבועות בסעיף 3. התרעה כאמור מהווה תנאי מוקדם למינוי הנציג לפי סעיף 4(ב).

תיקונים נוספים הנדרשים לשם יישום הרפורמה

13. לתקן את חוק איגודי ערים, התשט"ו 1955-, כך שחברה שהוקמה לפי חוק תאגידי מים וביוב תבוא במקום הרשות המקומית לענין כל פעילות המצויה בתחום סמכותה לפי חוק תאגידי מים וביוב.

מזכירות הממשלה

14. לתקן את חוק תאגידי מים וביוב כדלקמן:

א. סמכויות ותפקידי הרשות לשירותים ציבוריים - מים וביוב, לרבות עובדיה, יועברו לרשות המים הממשלתית ביום 1 בינואר 2007. רשות המים הממשלתית תקבע תעריפים לחברות מים וביוב לא יאוחר מיום 1 במרס 2007. רשות המים הממשלתית תהיה רשאית להתבסס על עבודת הכנה שהתבצעה ברשות לשירותים ציבוריים - מים וביוב בענין זה, לרבות השימועים שנערכו על ידה.

ב. לתקן את סעיף 63(א)(5) לחוק תאגידי מים וביוב, כך שההוראה האמורה בו, שענינה הצורך בקבלת אישור הממונה לשם קבלת החלטה בדבר ייעוד רווחי החברה, תחול גם על חברה שאינה בשליטת רשות מקומית, וכי מחלוקת בין החברה לבין הממונה בענין זה תובא להכרעת מועצת הרשות הממשלתית.

ג. לתקן את סעיף 13ב לחוק כך שלצורך הסדרת נושאי מיסוי, במקום "המחיר המקורי של הנכס יהא שוויו ביום ההעברה, כפי שנקבע בכללים לפי סעיף 11" יבוא "יום הרכישה יהיה יום רכישת הנכס בידי הרשות המקומית והמחיר המקורי של הנכס יהיה כמחיר המקורי של הנכס שהיה בידי הרשות המקומית כפי שיקבע בהתאם לכללים לפי סעיף 11", וכן יתווסף סעיף 11א4 ובו ייכתב "קביעת המחיר המקורי ויתרת המחיר המקורי של הנכסים המועברים".

ד. לתקן את סעיף 102(ג) לחוק תאגידי מים וביוב כך שיובהר בו כדלקמן:

מזכירות הממשלה

1. לא תופחת מהעלות המוכרת של שירותי מים וביוב תמיכה שניתנת לתאגיד מים וביוב מתקציב המדינה ואשר סווגה כתמיכה בהשקעות שמבצע התאגיד.
2. תופחת מהעלות המוכרת של שירותי מים וביוב תמיכה שניתנת לתאגיד מים וביוב מתקציב המדינה ואשר סווגה כתמיכה לשם הפחתת עלות השירות.
3. סיווג כאמור בפסקאות (1) ו-(2) ייעשה בידי הממונה בהתייעצות עם המשרד הממשלתי נותן התמיכה ובהסכמת הממונה על התקציבים במשרד האוצר.
- ה. כל מי שמחזיקים באמצעי השליטה בחברה האזורית יהיו רשאים למנות את הדירקטורים באותה החברה בהתאם לשיעור החזקתם. בנוסף, לתקן את סעיף 63(א)(2) לחוק, כך שלפחות מחצית מהדירקטורים שממנה רשות מקומית, אשר שיעור החזקותיה באמצעי השליטה בחברה אזורית עולה על 40 אחוזים מכלל אמצעי השליטה באותה החברה, יהיו דירקטורים חיצוניים, או הסדר אחר כפי שייקבע במסגרת סעיף 3.
- ו. לתקן את סעיף 9(א) לחוק, כך שלרשימת הנכסים התפעוליים הקבועים באותו סעיף יתווספו הנכסים הבאים: ציוד לשעת חירום ומסדי נתונים לעניין צרכני המים והביוב.
15. להטיל על שר האוצר לתקן את תקנה 25 לתקנות חובת המכרזים, התשנ"ג 1993-, כך שהענקת זכויות במקרקעין על ידי מינהל מקרקעי ישראל לתאגיד מים וביוב, לצורך נכסים תפעוליים כמשמעותם בסעיף

מזכירות הממשלה

9(א) לחוק, תהיה פטורה מחובת מכרז.

16. למנות צוות בין-משרדי בראשות הממונה, ובהשתתפות נציב המים (ועם הקמת רשות המים הממשלתית - יבוא במקומו מנהל הרשות), מנכ"ל משרד הפנים, הממונה על התקציבים והחשב הכללי במשרד האוצר, רשם האגודות השיתופיות, מנהל המינהל לתשתיות ביוב במשרד התשתיות הלאומיות והיועץ המשפטי לממשלה, או נציגים מטעמם, אשר יבחן את כלל ההיבטים הנוגעים להעברת פעילות הספקת המים במגזר העירוני מאגודות המים הפרטיות לתאגידי המים והביוב. הצוות יגיש את המלצותיו לשרים ולשר התשתיות הלאומיות עד יום 1 במרס 2007.

17. למנות צוות בין-משרדי בראשות הממונה, ובהשתתפות נציב המים (ועם הקמת רשות המים הממשלתית - יבוא במקומו מנהל הרשות), מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר, מנכ"ל משרד הפנים, מנהל המינהל לפיתוח תשתיות ביוב במשרד התשתיות הלאומיות, הממונה על התקציבים במשרד האוצר והחשב הכללי במשרד האוצר והיועץ המשפטי לממשלה, או נציגים מטעמם, אשר יבחן את ההיבטים הנוגעים לשילובן של מועצות אזוריות בתאגידי המים והביוב. הצוות יבחן, בין השאר, את המאפיינים של משק המים ומשק הביוב במועצות האזוריות, ויציע חלופות לניהול עסקי וכלכלי של משק המים האזורי, והוא יהיה רשאי להציע, במסגרת המלצותיו, מתכונת מצומצמת לבחינת הנושא בפועל ("פילוט"). הצוות יגיש את המלצותיו לשרים ולשר תשתיות הלאומיות עד יום 1 במרס 2007.

18. להנחות את נציב שירות המדינה לפעול בהקדם להסדרת מעמדם של עובדי יחידת מינהל המים במשרד הפנים כעובדי מדינה.

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 2020 של הממשלה מיום 15.07.2010 .

הגברת ההשקעות בחשתיות מים וביוב

"2020.

מ ח ל י ט י ם :

בהתאם לסעיפים 124(יא) ו-124(יז)(א)(2) לחוק המים
החשי"ט 1959-, לנוכח גרעון ההשקעות התמור במשק המים
העירוני, לשם השגת יעילות כלכלית מנקודת ראות של
המשק הלאומי, ולאור הוראות חוק תאגידי מים וביוב,
התשס"א 2001-, ומטרותיו, ובכלל זה: הבטחת איתנותם
הכלכלית של תאגידי מים וביוב, ייעול ההשקעה בחשתיות
מים וביוב במשק המים המוניציפאלי, והרחבתה, להנחות
את מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב לקבוע את
המתווה הדרוש להקמתם של תאגידי מים וביוב אזוריים,
לרבות קביעת הכלים והצעדים לאיגוד אזורי של תאגידי
מים וביוב קיימים.

"